

BLOG PROFESOR GERTRUDY KRYSTYNY ŚWIDERSKIEJ

Rachunkowość, sprawozdawczość finansowa, rachunek kosztów, controlling

Czy globalne wyzwania związane z dążeniem do zrównoważonego rozwoju wpłyną na rolę rachunkowości w systemie informacyjnym przedsiębiorstwa?

W obliczu skrajnego pogarszania się warunków środowiskowych nowoczesne przedsiębiorstwa są zobowiązane do przekazywania informacji o wpływie kwestii zrównoważonego rozwoju na ich rozwój i wyniki działalności. Projekt zmian w „dyrektywie o rachunkowości” (dyrektywie 2013/34/UE) przewiduje przyjęcie zestawu standardów w zakresie zrównoważonego rozwoju. Czy oznacza to postrzeganie roli systemu rachunkowości jako kluczowego w zapewnieniu konsensusu między wewnętrznymi potrzebami organizacji przy zmieniającym się zewnętrznym środowisku ?

Czy globalne wyzwania związane z dążeniem do zrównoważonego rozwoju wpłyną na rolę rachunkowości w systemie informacyjnym przedsiębiorstwa?

Badania EY „Barometr Ujawnień Ryzyka Klimatycznego” przeprowadzone w 2021 roku w 1100 spółkach w świecie, w tym 59 w Polsce, wykazały rosnące znaczenie kwestii klimatycznych w zarządzaniu przedsiębiorstwem. Biznes jest coraz bardziej świadomy powagi sytuacji. Wzrasta popyt na dobra i usługi przyjazne środowisku. Mamy do czynienia z silną presją regulacyjną, która będzie zwiększała wymagania w zakresie raportowania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem. Zmiany, które wprowadzi dyrektywa w sprawie raportowania przez przedsiębiorstwa zagadnień dotyczących zrównoważonego rozwoju wpłyną znacząco na zakres oraz sposób przygotowania informacji. W jaki sposób zmiany te wpłyną na sposób i zakres informacji przygotowywanych przez rachunkowość. Czy aktualny będzie podział rachunkowości na finansową, przygotowującą informacje dla użytkowników zewnętrznych i zarządczą przygotowującą informacje dla zarządzających?

Akademicy z Australii postawili w 2018 roku¹ pytanie czy sprawozdawczość finansowa jest nadal skutecznym narzędziem dla inwestorów kapitałowych? Ankietowani wymienili następujące kluczowe informacje na które oczekują inwestorzy:

- Zarządzanie jednostką – w tym zrozumienie kadry kierowniczej;
- Informacje o ryzyku ;
- Model biznesowy i strategia, w tym informacje dostarczone w działalności operacyjnej i przegląd finansowy, raport dyrektorów itp.;
- Czynniki branżowe i konkurencja;
- Informacje środowiskowe i społeczne;
- Inne informacje niefinansowe, w tym dane sprzedażowe, postrzeganie marki, zadowolenie klienta.

Dla zewnętrznych użytkowników informacji przygotowywanych przez rachunkowość duże znaczenie ma powiązanie informacji finansowych i niefinansowych. Należy więc postrzegać rachunkowość jako system informacyjny, który dokonuje pomiaru oraz prezentuje informacje finansowe i niefinansowe uwzględniające jednocześnie uwarunkowania ekologiczne, ekonomiczne i społeczne działalności przedsiębiorstw.

Duży wkład w dostarczenie informacji do raportowania zagadnień dotyczących zrównoważonego rozwoju może mieć rachunkowość zarządcza. W obliczu ciągłych zmian otoczenia i przepisów istnieje ekstremalna niepewność dla firm, jeśli chodzi o planowanie i prognozowanie przyszłego wzrostu. Obecność większej niepewności środowiskowej wywiera presję na organizacje w celu osiągnięcia przewagi konkurencyjnej i poprawy wyników środowiskowych, ekonomicznych i społecznych. Współczesne przedsiębiorstwa napotykają ogromne niejasności z powodu zacieklej konkurencji, odkryć naukowych, surowych przepisów, zmieniającego się otoczenia itp. Efektywne wykorzystanie rachunkowości zarządczej może umożliwić zarządzającym i decydentom zmniejszenie skali niejasności dotyczących ochrony środowiska poprzez terminowe dostarczanie takich informacji jak m.in. koszty środowiskowe i zależność energetyczna skutkująca uwalnianiem szkodliwych emisji dwutlenku węgla. Rola rachunkowości zarządczej jest uważana za kluczową dla identyfikacji zużycia węgla przez organizacje i zapewnienia świadomości w zakresie zwiększania

---

¹ <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2018/april/asaf/asaf-08a-research>

Czy globalne wyzwania związane z dążeniem do zrównoważonego rozwoju wpłyną na rolę rachunkowości w systemie informacyjnym przedsiębiorstwa?

efektywności energetycznej. Potwierdziło to przeprowadzone w Malezji badanie² wpływu rachunkowości zarządczej na zmniejszenie niepewności środowiskowej i wzmocnienie efektywności energetycznej w malezyjskich małych i średnich przedsiębiorstwach.

Duże znaczenie dla zwiększenia skuteczności strategii zarządczych w kierunku zmniejszenia obciążeń środowiskowych ma odpowiednia informacja o zasobach przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwa produkcyjne swoją działalność opierają na możliwości dostępu do zasobów przyrodniczych, bez których niemożliwe byłoby przeprowadzenie całego cyklu produkcyjnego. W związku z tym korzystają z surowców naturalnych, takich jak zasoby wodne, powietrze, paliwa kopalne. Jednocześnie podczas prowadzonego procesu produkcji wytwarzane są zanieczyszczenia komponentów przyrodniczych. Podejście zasobowe w rachunkowości zarządczej pozwala na uzyskanie informacji o tym które zasoby wykorzystywane na przykład w produkcji wyrobów zużywają najwięcej energii, czy wody i stanowią duże obciążenie dla środowiska. Pozwala to na zidentyfikowanie rozwiązań mających na celu wyeliminowanie i zmniejszenie uzależnienia od niekorzystnych metod przemysłowych, takich jak rozległa zależność energetyczna, która skutkuje uwalnianiem szkodliwych emisji dwutlenku węgla. W celu zmniejszenia niekorzystnych skutków emanacji dwutlenku węgla, wiele organizacji wykorzystuje odpowiednie narzędzia rachunkowości do identyfikacji wkładu organizacji do emisji dwutlenku węgla i rozwiązań pozwalających na jego zmniejszenie. W tym kontekście w wielu badaniach uznano znaczący wkład rachunkowości zarządzania emisjami, która pomaga firmom rejestrować i określać ilościowo ich bezpośredni i pośredni wkład w toksyczne emisje.

Niezbędnym narzędziem do zainspirowania kierownictwa przedsiębiorstwa do rozpoznawania i ograniczania szkodliwych dla środowiska praktyk jest przekazywanie informacji o kosztach ekologicznych, a tym samym poprawa wyników i kompetencji firmy. Pojawia się wiele innych pytań, na przykład czy raportowania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem wymagać będzie nowych narzędzi pomiaru i wyceny aktywów?

Niewątpliwie, globalne wyzwania związane z dążeniem do zrównoważonego rozwoju, spowodują gruntowne zmiany w systemie rachunkowości i wpłyną na zakres informacji dostarczanych zewnętrznym interesariuszom oraz zarządzającym przedsiębiorstwem.

---

²The_Effect_of_Management_Accounting_Systems_in_Influencing_Environmental_Uncertainty_Energy_Efficiency_and_Environmental_Performance, International Journal of Energy Economics and Policy 9 (5): 346-352, September 2019